SATURS

Priekšvārds 15
Pateicības 16
Ievads 18

1. DAĻA Brīvības vērtība 25

1. nodaļa Brīvība un brīvības 27

1. Brīvība kā piespiešanas neesība 27
2. Pretnostatījums politiskajai brīvībai 29
3. Pretnostatījums "iekšējai brīvībai" 30
4. Pretnostatījums brīvībai kā varēšanai 30
5. Nevienādojamie koncepti 31
6. Brīvība un verdzība 33
7. Brīvība, piespiešana un likums 34

2. nodaļa Brīvas civilizācijas radošās spējas 36

1. Civilizācija un zināšanu pieaugums 36
2. Dažādi pieredzes lietojumi 38
3. Zināšanu nodošana un izplatīšana 39
4. Par brīvību, kas balstīta uz nezināšanas apzināšanos 41
5. Brīvība kā nedaudzu nezināmo cilvēku iespēja 42
6. Domas brīvība un rīcības brīvība 44
7. Brīvība un vērtību izmaiņas 46
8. Organizēšanās un konkurence 47
9. Racionālisms un saprāta robežas 48

3. nodaļa Vispārzināmais par progresu 50

1. Vilšanās progresā 50
2. Progress un uzlabojumi 51
3. Progress un nevienlīdzība 52
4. Dzīvesveida eksperimenti 54

5. Starptautiskie aspekti 55
6. Pārdale un progresa straujums 56
7. Materiālais progress un citas vērtības 57
8. Civilizācijas atkarība no turpmāka progresa 59

4. nodaļa **Brīvība, saprāts un tradīcija** 62

1. Divas brīvības tradīcijas 62
2. Priekšstati par izcelšanos 63
3. Iekārtas evolūcija 65
4. Abu pieeju konfliktējošie pieņēmumi 66
5. Paražas un tradīcijas 67
6. Morāles nosacījumi 68
7. Māņticība par māņticību 69
8. Morālais un "sociālais" 70
9. Brīvība kā morāles princips 71
10. Saprāta loma 73

5. nodaļa **Atbildība un brīvība** 76

1. Brīvības un atbildības nedalāmība 76
2. Šaubas par "gribas brīvību" diskreditē abas 76
3. Atbildības uzvelšana 78
4. Atbildīga persona 80
5. Centieni sasniegt individuālos mērķus 81
6. Katra paša atbildība par savu labklājību 82
7. Izglītība brīvībai 83
8. Atbildības robežas 85

6. nodaļa **Vienlīdzība, vērtība un nopelns** 88

1. Vienāda attieksme un vienādošana 88
2. Individuālo atšķirību nozīmība 89
3. Daba un audzināšana 90
4. Ģimene un mantojums 92
5. Iespēju vienlīdzība 93
6. Pretruna starp nopelniem un vērtību 94

7. Atlīdzības un izvēles brīvības principi 96
8. Sekas sadalei atbilstoši nopelniem 97
9. Brīvība un sadales taisnīgums 99
10. Prasības, kuru pamatā ir piederība pie kādas kopienas 99

7. nodaļa **Vairākuma vara** 102

1. Liberālisms un demokrātija 102
2. Demokrātija kā līdzeklis, nevis mērķis 103
3. Tautas suverenitāte 104
4. Demokrātijas attaisnošana 105
5. Viedokļu veidošanās process 106
6. Principu nepieciešamība un novirzīšanās draudi 107
7. Ideju vara 108
8. Politikas filozofa loma 110
9. Demokrātijas saglabāšanas nosacījumi 111

8. nodaļa **Algots darbs un neatkarība** 114

1. Algoto darbinieku daļas pieaugums 114
2. Algoto darbinieku brīvības nosacījumi 115
3. Algoto darbinieku morāles standarti 116
4. Algoto darbinieku ietekmēto likumdošanas aktu nozīme 117
5. Neiespējamā brīvība vienotā algoto darbinieku hierarhijā 118
6. Neatkarīgus līdzekļus pārvaldoša cilvēka nozīme 119
7. Turīgo ētika 120
8. Līderība nemateriālajās lietās 122

2. DAĻA **Brīvības un tiesiskums** 125

9. nodaļa **Piespiešana un valsts** 127

1. Piespiešanas nozīme 127
2. Piespiešana un vara 128
3. Piespiešana un monopols 129
4. Piespiešanas pakāpes 130

5. Piespiešana un nodrošināta brīvības joma 131
6. Īpašums un aizsardzība pret piespiešanu 132
7. Vispārīgu likumu piemērošana samazina piespiešanu 134
8. Piespiešanas neizbēgamība 134
9. Attaisnojumi piespiešanai 135
10. Piespiešana un morālais spiediens 137

10. nodaļa Likumi, pavēles un kārtība 138

1. Sfēru norobežošana ar abstraktiem likumiem 138
2. Atšķirība starp pavēlēm un likumiem 139
3. Specifiski jeb konkrēti un vispārīgi jeb abstrakti likumi 140
4. Patvaļa, privilēģijas un diskriminācija 142
5. Likums un brīvība 143
6. Zināšanu sadalījums, rīkojoties saskaņā ar likumiem 144
7. Kārtība bez pavēlēm 146

11. nodaļa Tiesiskuma izcelsme 150

1. Modernās brīvības aizsākumi septiņpadsmitā gadsimta Anglijā 150
2. Ideāla saknes antīkajās Atēnās 151
3. Ideāla saknes Romas Republikā 153
4. Angļu cīņa pret privilēģijām 154
5. Vigu doktrīnas kodificēšana 156
6. Astoņpadsmitā gadsimta notikumi 157
7. Hjūma, Blekstona un Peilija formulējumi 157
8. Britu attīstības beigas 159

12. nodaļa Amerikas pienesums 160

1. Tēvi dibinātāji un britu tradīcija 160
2. Konstitūcija kā valdību ierobežojošs līdzeklis 161
3. Brīvības konstitūcija 162
4. Pavalstu konstitūcijas un tiesību hartas 164
5. Federālisma atklājums: varas dalīšana nozīmē varas ierobežošanu 166

6. Tiesas uzraudzības attīstība 168
7. Savdabīgais stāsts par taisnīgu tiesu 169
8. 1937. gada krīze 170
9. Amerikas modeļa ietekme 172

13. nodaļa Liberālisms un administrācija 174

1. Reakcija uz absolūtismu 174
2. Neizdevušies centieni pret Franču revolūciju 175
3. Pēcrevolūcijas liberālisms Francijā 176
4. Vācu *Rechtsstaat* tradīcijas aizsākumi 176
5. Prūsijas priekšteči 177
6. *Rechtsstaat* kā liberālās kustības ideāls 178
7. Administratīvo tiesu problēma 179
8. Kontinentālās Eiropas tradīcijas pārprašana Anglijā 181

14. nodaļa Individuālās brīvības garantijas 184

1. Tiesiskums kā metadoktrīna 184
2. Patiesa likuma atribūti 185
3. Likuma noteiktība 186
4. Vispārīgums un vienlīdzība 187
5. Varas dalīšana 188
6. Administratīvās diskrēcijas robežas 189
7. Likumdošana un politika 191
8. Pamattiesības un pilsoniskās brīvības 192
9. Iejaukšanās nosacījumi individuālajā sfērā 193
10. Procesuālie aizsargmehānismi 194

15. nodaļa Ekonomikas politika un tiesiskums 196

1. Individuālā brīvība izslēdz noteiktas valdības darbības metodes 196
2. Leģitīmu valdības darbību joma 197
3. Administratīvo darbību joma 199
4. Principā izslēdzamie pasākumi 201
5. Privāttiesību saturs 202

6. “Līgumslēgšanas brīvība” 203
7. Tiesiskuma princips un sadales taisnīgums 204

16. nodaļa Tiesiskuma noriets 206

1. Biedrošanās brīvība 206
2. Tradicionālajiem ierobežojumiem oponējošās skolas 207
3. Juridiskais pozitīvisms 207
4. Tiesību pastāvēšana komunisma apstākļos 210
5. Anglijas sociālistiskie juristi 211
6. Norises Savienotajās Valstīs 213
7. Tiesiskuma atdzimšanas pazīmes 216

3. DAĻA Brīvība labklājības valstī 219

17. nodaļa Sociālisma noriets 221

1. Sociālisma gadsimta beigas 221
2. Norieta cēloņi 222
3. Sociālisma laikmeta mantojums 223
4. Labklājības valsts nozīme 224
5. Mainītie brīvības aizstāvju uzdevumi 225
6. Administratīvai valstij raksturīgais ekspansionisms 226
7. Diskusijas aprobežošana ar iekšpolitiku 228
8. Monopols un citas mazāk svarīgas problēmas 229

18. nodaļa Arodbiedrības un nodarbinātība 232

1. Biedrošanās brīvība 232
2. Arodbiedrību spiediens un algas 234
3. Arodbiedrību varas ierobežojumi atalgojuma noteikšanā 236
4. Arodbiedrību izmantotās piespiešanas metodes 237
5. Arodbiedrību leģitīmās funkcijas 239
6. Piespiešanas iegrožošana 240
7. Monetārās politikas loma 242

8. Ilgtermiņa perspektīvas 243
9. Izvēle, kas mums paveras 244

19. nodaļa Sociālā nodrošinātība 246

1. Valsts atbalsts un obligātā apdrošināšana 246
2. Tendences un nesenās norises 247
3. Demokrātija un eksperts 250
4. Izaugsme pret plānošanu 251
5. Sociālās nodrošināšanas aparāta ekspansija 251
6. Nodrošinājums vecumdienām 253
7. Veselības apdrošināšana pret bezmaksas medicīnu 255
8. Bezdarbs 257
9. Sociālās nodrošināšanas krīze 259

20. nodaļa Nodokļi un pārdale 262

1. Galvenā pārdales problēma 262
2. Progresīvo nodokļu uzplaukums 263
3. Izmaiņas progresīvo nodokļu pamatojumā 264
4. Uz finansiālām vajadzībām nebalstīts arguments 265
5. Progresivitāte un demokrātija 267
6. Proporcionalitāte pret progresivitāti 269
7. Atbilstoši ienākumi kā vienīgā pieļaujamā atlīdzība? 271
8. Morāles jautājums un politiskās darbības principi 273

21. nodaļa Monetārais ietvars 276

1. Nauda un valdība 276
2. Inflācija un labklājības valsts 278
3. Inflācija un deflācija 280
4. Inflācijas ilūzija 283
5. Likums pret diskrēciju monetārajā politikā 284
6. Monetārās politikas mērķi 285

22. nodaļa Mājokļi un pilsētplānošana 288

1. Urbānās dzīves problēmas 288
2. Īres maksas ierobežojumi 290
3. Valsts nodrošinātie mājokļi 291
4. Graustu ekonomika 293
5. Pilsētplānošana un īpašumtiesības 295
6. Kontrole pār zemes izmantošanu 297
7. Būvniecības regulas 299

23. nodaļa Lauksaimniecība un dabas resursi 302

1. Lauksaimniecība un industriālais progress 302
2. Cenu kontrole un "paritāte" 304
3. Valdībai pakļautās iestādes 305
4. Valdība un zināšanu izplatība 306
5. Lauksaimniecība mazattīstītās valstīs 308
6. Dabas resursu saglabāšana 309
7. Kolektīvā un individuālā tālredzība 311
8. Īpašie resursi un vispārējais progress 312
9. Ērtības un dabas saglabāšana 314

24. nodaļa Izglītība un izpēte 316

1. Bērnu tiesības 316
2. Izglītība un valsts 317
3. Valsts administrācija un valsts finanses 319
4. Izglītība un vienlīdzība 320
5. Problēmas augstākajā izglītībā 321
6. Jauna ranga kārtība? 323
7. Universitātes un pētniecība 325
8. Akadēmiskā brīvība 326
9. Pētniecības finansēšana un organizēšana 327
10. "Cilvēka individuālā attīstība tās visbagātīgākajā daudzveidībā." 329

Pēcvārds **Kāpēc es neesmu konservatīvais** 330

1. Konservatīvisms nepiedāvā alternatīvu mērķi 330
2. Trīspusējās partiju attiecības 331
3. Galvenā atšķirība starp konservatīvismu un liberālismu 332
4. Konservatīvisma vājums 335
5. Racionālisms, antiracionālisms un iracionālisms 337
6. Brīvības partijas nosaukums 337
7. Jauns uzsaukums vecajiem vigiem 338
8. Principi un praktiskās iespējas 339

Piezīmes 343